

NR. 3 - 2021 - 32. ÅRGANG

Senioren

«Det er høst ...»

FOTO: TOR TJERANSEN / ADAMS

Finn Møller Nielsen

FORMANNENS TANKER

Når dette leses er det høst, jeg håper at dere alle har hatt en fin sommer. Det var trist at Seniortreffet med generalforsamlingen som skulle ha vært avholdt på Hurdalsjøen måtte avlyses på grunn av for få påmeldte. Der var 32 påmeldte fra Norge, og de fra Danmark visste ikke hvordan det ville være med Koronasituasjonen til den tid, så de turte ikke bestille billetter etc. Det nye styre som er foreslått består av følgende medlemmer:

Formann Finn Møller Nielsen, sekretær Knut Størkersen, kasserer Leonard Løvoll, redaktør Ove Berntsen. Øvrige styremedlemmer er følgende: Daniel Ask, Randi Viksand, Frøydis Liseth. Varamedlem: Sigrun Eckhoff. Samtidig vil jeg takke Doris Melsæther, Trygve Andersen og Odd Hagen for det de har gjort for Seniorforeningen i den tiden de har vært styremedlemmer.

Der er bestemt at der blir et høsttreff i Moss søndag den 17. oktober, hvor der blir generalforsamling med valg av det nye styret. Som taler kommer bl.a. Willy Aronsen. Vi forsøker å få en foredragsholder til i tillegg til Willy Aronsen. Det blir også mulighet for et besøk i bruktbutikken Happy Hand, og hvis du har noen fine ting som fyller for mye opp, vil de være glade for å få dem der.

Vi må håpe og be om at treffet kan avholdes så det nye styre kan velges. Vi hører jo om at Deltavarianten sprer seg, men vi må håpe at den også har roet seg til den tiden.

Vi leser daglig om naturkatastrofer, branner

osv. Jeg vil komme med noen tanker fra boken Herren har vist meg, av EGW, side 164, Jesu himmelfart.

Hele himmelen så frem til triumfens time, da Jesus skulle fare opp til Faderen. Engler kom for å ta imot herlighetens konge og ledsage ham i triumf til himmelen. Etter at Jesus hadde velsignet sine disipler, skiltes han fra dem og ble tatt opp til himmelen.

Han førte an oppover, mens de mange døde som hadde stått opp ved hans oppstandelse fulgte etter. En stor skare av den himmelske hær omga dem, mens en talløs skare ventet på hans komme i himmelen. Mens de steg opp til den hellige by, ropte englene som ledsaget Jesus: «Løft hodene dere porter og dere evige dører, løft dere så herlighetens konge kan dra inn».

Mens disiplene stirret sørgmodig opp mot himmelen for å få et siste glimt av sin Herre idet han for opp, stod det to engler i hvite klær hos dem og sa: «Galileiske menn, hvorfor står dere og ser opp mot himmelen? Denne Jesus om er tatt opp til himmelen, skal komme tilbake på samme måte som dere har sett ham fare opp til himmelen».

Jeg vil avslutte mine tanker med Herrens løfte i Johannes 14,1-3, hvor Jesus sier: «La ikke hjertet bli grepet av angst. Tro på Gud og tro på mig! I min fars hus er det mange rom. Var det ikke slik, hadde jeg da sagt dere at jeg går og vil gjøre i stand et sted til dere? Og når jeg har gjort i stand et sted til dere, kommer jeg tilbake og vil ta dere til meg, så dere skal være der jeg er». Vi har noe å glede oss over og se frem til! ■

EN FRISK SJEL I ET SUNT LEGEME

Olav Hjortland er en eldre mann, men årene er lagret som rikdom.

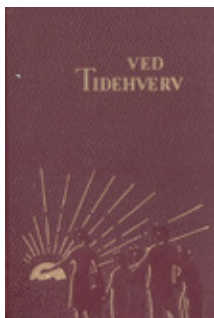
.....
Ove S. Berntsen

Ungdom er en gave fra naturen, alderdom er et kunstverk. Olav Hjortland er en av de eldste i Tyrifjord menighet, en mann med mange kapitler i livets bok, og han kan glede seg over både fortiden og framtiden. Ikke minst som en borger av himmelriket.

Olav ble født i Tysnes for snart 90 år siden, men i 1940 ble familien evakuert til Odda. Han var da ni år. Senere arbeidet både hans mor og hans svigermor ved Haukeland sykehus, og det var slik han ble kjent med Ruth, som ble hans livsledsager og mor til deres fire barn.

Han ble også kjent med en bok som han fant meget interessant. Det var *Ved tidehverv*, av T. S. Valen. Så han kontaktet adventistkirken i Bergen. Og etter enda mer lesning, ble han døpt av Jacob Reichelt.

Etter en elementærteknisk utdanning, arbeidet han som snekker i et par år, før han ble kalt til å virke som litteraturevangelist. I 14 år gikk han fra hjem til hjem, både på Vestlandet og Østlandet. For eksempel kolporterte han langs Bergensbanen fra Bergen til Voss. Han besøkte også alle øyene i Sogn, mange ganger med en lånt robåt. Under noen av reisene sov familien i et hustelt, og som vi vet, er det nok av regn vest i kongeriket. Så hverda-

gen var våt noen dager. Slike erfaringer blir muntre ettersom tiden går.

Olav ble en ivrig bibelleser. – Bibelen er min kjæreste bok, sier han. Fra begynnelsen av var han spesielt opptatt av profetiene i Daniel og Åpenbaringen, og han er en selvstendig fortolker, med stor kunnskap og innsikt.

– Profetiene er et viktig grunnlag for å forstå evangeliene. Fortellingen om Jesus er en tydelig oppfyllelse av forutsigelsene i Det gamle testamentet.

I de senere år har Olav delt ut tusenvis av innbydelser fra Norsk Bibelinstitutt – som syklist. Ingen vet hvor mange mil han har tilbrakt på sykkelsetet. Og selv om han har skaffet seg el-sykkel for noen år siden, har han ennå ikke parkert den alminnelige sykkel i boden.

Vi spør om hvorfor han er så frisk og sprek i en høy alder, men det vet han ikke sikkert.

– Jeg slo riktignok snart over til et vegetarisk kosthold, og sammen med rikelig fysisk aktivitet kan det være én forklaring, sier han med et smil.

Olav Hjortland er takknemlig for å tilhøre en menighet, med mennesker som bryr seg om andre. De troendes samfunn blir mer og mer verdifullt etter hvert som årene går. ■

Digitalt seniortreff

Av Trygve Andersen

Søndag 30. mai ble det gjennomført et seniortreff på Zoom. Vi har jo ikke klart å gjennomføre fysiske treff på over et år, og det kom et godt forslag i styret, fra Sigrun Eckhoff, om å prøve et digitalt treff. Roger Robertsen sa ja til å bidra, og Knut Størkersen sto for det tekniske opplegget.

I disse korona-tider har jo mange av oss blitt vant til menighetsaktiviteter på Zoom, både sabbatsskoler, styremøter og annet har gått digitalt. Også Seniorforeningen har hatt sine styremøter på Zoom i denne perioden. Men det var vel en viss usikkerhet likevel om hvorvidt våre medlemmer ville møte på et slikt nettbasert treff.

Men det ble ganske bra fremmøte, 25-30 seniorer fra alle deler av landet var med, og treffet ble gjennomført på en fin måte.

Finn Møller Nielsen ønsket velkommen, Reidar Larsen holdt andakt, og Elisabeth Bjarnar leste et dikt, før Roger Robertsen hadde en fin presentasjon med bilder og informasjon om situasjonen for menigheten i Israel. Til slutt ble det spilt et musikkstykke, Jesus, det eneste, før Finn rundet av med bønn.

Nå håper vi å kunne samles fysisk ved neste treff i Moss i oktober, men disse treffene, dekker jo ikke hele landet, så kanskje det bør arrangeres flere digitale treff også i fremtiden? Det blir ikke like bra som å møtes fysisk, men det er i alle fall mye bedre enn å ikke møtes. Styret vil jobbe videre med dette. ■

Takk for meg

Av Trygve Andersen

Det blir noen endringer i Seniorforeningen. Ove Berntsen overtar som redaktør av *Senioren*, og det blir også ny kasserer i foreningen, Leonard Løvoll. På grunn av korona og avlysningene av treff og sommerstevne er ikke det formelle valget gjennomført, men det blir vel ordnet på høsttreffet.

Det har vært en interessant oppgave å være med i styret og ha ansvaret for *Senioren*. Jeg har vært redaktør i 7 år, og stått bak 28 numre av bladet. Jeg fant frem og bladde gjennom disse nå, og synes selv det ser ganske bra ut. Det er variert stoff, og jeg tror bladene gir et godt bilde av aktivitetene i foreningen i disse årene. Med unntak av det siste året preges de mye av reportasjer fra treff og sommerstevner. Mange har ellers bidratt med artikler og innspill til innhold, og jeg vil takke alle som har vært med på dette i min periode som redaktør. Spesielt vil jeg takke Ove Berntsen for gode bidrag og for korrekturlesning, Per de Lange for mange gode helseartikler, og Reidar Larsen for hans "Bibelske perspektiv". Så har jeg også hatt god hjelp med fotografering ved treff og stevner av Edy Swart, Harry Sættem og Frøydís Liseth. Takk også til dere!

En spesiell takk også til Eivind Reierson som har gjort layout for oss i nesten 10 år. Han har bodd i Australia, men det har ikke bydd på noen problemer i vår data-tidsalder. Han har vært en veldig god samarbeidspartner, og har bidratt mye med å finne bilder og illustrasjoner også.

Takk også for alle gode tilbakemeldinger underveis, det er fint at noen gir uttrykk for det når de er fornøyde med det som er laget, og når de ikke er det.

Så overlater jeg redaktøransvaret trygt til Ove Berntsen, det blir helt sikkert minst like bra. Lykke til, Ove. ■

Ove Selmer Berntsen

Jeg er ikke akkurat ung, født i 1947, langt nord i landet og livet. Vi var «spredtboende» og sjelden sammen med andre adventister. Derfor var det en overveldende opplevelse å reise til Tyrifjord, hvor jeg ble opptatt i andre klasse i realskolen, på prøve. Prøven ble bestått, og etter artium i 1968 begynte jeg å studere medisin. Det ble imidlertid et kortvarig mellomspill. Siden har jeg lest litt idéhistorie og religionshistorie ved UiO, og avsluttet med en MA i religion fra Newbold og Loma Linda. Det har for øvrig ikke vært en direkte yrkesrettet utdanning, for etter ett år som hjelpepastor og ett år som lærer, har jeg vært redaktør i nesten alle yrkesaktive år. Men viktigst i dette arbeidet er jo å ha en blyant med viskelær i begge ender; det har jeg lært av min rådgiver Alf Ulland.

Mine oppgaver i menigheten har vært av variert karakter – i diakonien og sabbatsskolen, som speiderleder og forstander, med mer eller mindre hell.

Jeg er gift med Hanne, og har to barn og fire barnebarn.

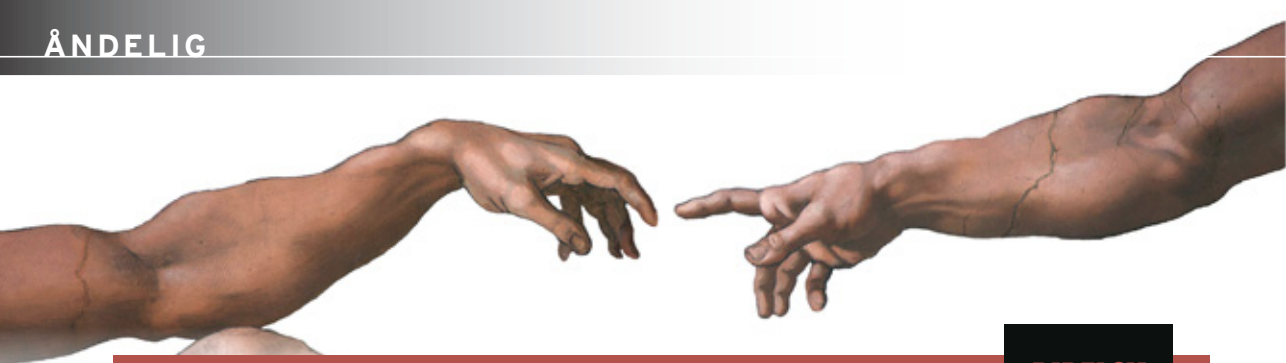
Jeg har vokst opp mellom fjellene, og siden talentet for fotball var heller skralt, ble titanene i tåken «the northern playground» for meg. Etter hvert har jeg sittet på nesten 100 av de såkalte 2000 meterstoppene i landet. De blir imidlertid høyere og mer avslørende for hvert år som går, og et nylig forsøk på Store Skagastølstind, sammen med min sønn og en fjellfører, viste seg å være ren stormannsgalskap for meg, ikke for de andre. Friluftsliv er imidlertid en tøyelig aktivitet, kanskje etter hvert som fysisk aktivitet. Og så kan man jo lese og skrive... ■

Bli kjent med den nye kassereren for foreningen, Leonard Løvoll.

Leonard opplyser om seg selv:

- **Han er født i 1948.**
 - **Menighetstilknytting:** Ålesund der jeg siden 1978 har vært kasserer, og i en kortere periode også forstander. Har vært medlem i distriktstyret i to perioder og av unionsstyret i en periode (2000-2005)
 - Gikk på Tyrifjord i tidsrommet 1963 -68. *(I samme klasse som Ove i 3 år, tror jeg.)*
 - Gift med Alice Andvik Løvoll, har tre voksne døtre og sju barnebarn.
 - **Utdannelse:** Handelsøkonom/bedriftsøkonom (1975)
 - **Yrkespraksis:** Økonomisjef i ulike mellomstore selskap fra 1976. I flere av stillingene har jeg kommet inn i bedrifter som har vært i krise, og har vært med på å bygge styringssystemer som har ført til at de alle har fått en sunn økonomi.
- Har fortsatt en deltidstilling som økonomiansvarlig i et eiendomsselskap, samt at jeg fører regnskap for flere frivillige organisasjoner uten vederlag.
- Hobby - fritidsinteresse: Foto – *mye konkurransefoto* (også organisatoriske verv i fotomiljøet lokalt og nasjonalt.) Ellers bruker jeg mye tid på fjellturer de fleste dager hele året. ■

Den sjette dagen

Reidar Larsen

Bibelen sier klart at vår Gud, kristendommens Gud, er kjærlighet. Betydningen av begrepet kjærlighet kommer fram flere steder gjennom hele Bibelen¹. Jeg kan ikke tenke på noe annet begrep som beskriver Guds storhet på noen bedre måte.

Kjærligheten eksisterer kun i nærrelasjoner mellom levende vesener, spesielt hvor det er minst to likeverdige individer. Sann kjærlighet er utadvendt og fokusert på å gi, ikke å kreve. Kjærligheten har sitt opphav i den evige treenige Gud – kjent som Faderen, Sønnen og Den hellige ånd. Menneskene er skapt av Gud og er derfor likeverdige seg imellom. Overfor Gud trer vi fram i ydmykhet fordi han har gitt oss livet, en fri vilje og evnen til å elske.

Det var i kjærlighet at Gud skapte jorden og universet for øvrig. Og det var kjærligheten som lå til grunn da Gud skapte mennesket på den sjette dagen. Han skapte det i 'sitt bilde', står det. Vi tenker kanskje først og fremst på utseende når vi tenker på Guds bilde, men bildet dreier seg om hele mennesket – det fysiske, personligheten, gjensidig opplevelse av kjærlighet og evnen til å ta egne valg og respektere hverandre.

Det viktigste, utenom det fysiske, som er relatert til 'Guds bilde', er kjærligheten. Gud skapte oss i kjærlighet med en natur som kan uttrykke kjærlighet. Slik kan vi forholde oss til hverandre best mulig. De to kjærlighetsbudene – kjærlighet til Gud og kjærlighet til våre medmenneskerⁱⁱ – minner oss om våre største grunnleggende behov. Som et utdypende tillegg, sa Jesus følgende: «*Det dere gjorde mot én av disse mine minste søsken, har dere gjort mot meg*» (Matt 25,40). Det betyr ganske enkelt at vår kjærlighet til Gud uttrykkes best i

måten vi behandler våre medmennesker på.

Men det er også et stort MEN i dette bildet fordi den onde dessverre også har fått innpass, ikke bare i denne verden generelt, men i hvert menneskes natur og gir seg uttrykk i våre valg. I sin preken om endetiden sa Jesus at kjærligheten skal «*bli kald hos de fleste*» (Matt 24,12). Det betyr at den avtar og likegyldigheten overtar, og ofte enda verre: at hatet kommer til uttrykk. Det er en utvikling i negativ retning som antyder at Gud ikke lenger får være til stede i menneskenes liv. Den ondes tilstedeværelse i livet forårsaker en uoverkommelig situasjon som menneskene ikke klarer å takle selv. Vi trenger hjelp og kan kun stole på Gud, som gir den største og beste hjelp vi kan eie i livet.

Den sjette dagen i skapelsesuken ble mennesket skapt i Guds bilde. Men vi har også den sjette dagen i lidelsesuken da Jesus ble tatt til fange, forhørt, dømt og korsfestet. På en måte står det som motstykke til skapelsens sjette dag. På den første stod mennesket (Adam) fram som fullkomment og godt uten noen utsikter til at dette skulle gå galt. Utseendet var fullkomment, menneskets natur likeså, med Guds kjærlighet plantet i hjertet.

Men på den andre av disse to dagene er situasjonen snudd drastisk. Jesus (den siste Adam) ender sitt liv på verst mulig, tenkelig måte på et kors, laget av mennesker. Han fortjente det ikke, for han gjorde bare godt mens han levde. Men han døde på korset for vår synd og ondskap. Og det verste var kanskje at hans eget folk, som han kom til, var sterkt delaktig i prosessen som fikk ham dømt til døden – «*hans egne tok ikke imot ham*» (Joh 1,11). De fornektet ham på en skammelig måte. Dette var på gjenskapelsens sjette dag.

Jonathan Cahnⁱⁱⁱ, som mange ganger har utfordret mine tanker, sier: «*På dagen Messias døde ble han arrestert, slått, bundet, pisket, utskjelt, spottet, ydmyket, nedverdiget, avkledd, naglet til et kors, fremstilt som en gudsbepotter og en kriminell, forbannet, funnet skyldig, og dømt til døden. Alt skjedde på fredag (langfredag), den sjette dagen. Det var på den sjette dagen at Gud skapte mennesket i sitt eget bilde. Nå var det igjen den sjette dagen, og alt skjedde i revers ...*»

Dette er både litt vanskelig å forstå og å forklare. Cahn forklarer det selv på følgende måte: «*På den sjette dagen, den dagen mennesket ble skapt, forårsaket Gud mennesket til å bære Guds bilde, et bilde av herlighet og fullkommenhet. Men på den sjette dag, dagen for menneskets gjensløsning, forårsaket mennesket Gud til å bære det falne menneskets bilde, som én som hadde overtrådt, som én som var funnet skyldig og som en utstøtt. Alt dette var bildet av menneskets fall. Så Gud ble dømt som en gudsbepotter fordi gudsbepottelse var menneskets synd. Mennesket avsa dom over Gud fordi mennesket selv var under dom. Som Gud hadde gjort mennesket i bildet av Guds herlighet, så gjorde mennesket Gud i bildet av menneskets skyld og nedverdiggelse. Som Gud hadde gjort Adam i sitt bilde, gjorde nå Adam Gud i Adams bilde som én som hadde syndet, var under dom og ble dømt til døden, forbannet og adskilt fra Gud. Når du betrakter korset, ser du Gud i menneskets bilde.*»

Veien Gud måtte gå for å frelse det falne mennesket, overgår vår forstand, for vi vil så gjerne kvalifisere oss selv til frelsen, men det er en falsk frelsesvei fordi den ikke er av nåde. Alt som er av nåde kommer utenfra oss selv (Ef 2,8.9). Adams fall førte til et liv som naturlig ønsket å være uavhengig Gud. Først når vi er klar over vår håpløse tilstand, kan en tilnærming til Gud skje, og vi kan akseptere hans frelsesvei som er den eneste veien. Vår holdning er ofte at dette skal vi klare; å akseptere hjelp er altfor mange ganger opplevd som et nederlag. I vår syndighet vil vi helst ikke stå i gjeld til noen, heller ikke til Gud. Det er ingen som ønsker å bli frelst som kan imponere Gud gjennom selvgodhet. Vi kan nok oppleve positive reaksjoner på våre valg og handlinger, men de teller ikke i regnskapet som

fører til evig liv. Her er alt av nåde ved tro.

På den sjette dagen da Gud skapte mennesket, så var alt av kjærlighet og nåde. Vi hadde ingenting å si i utformingen av mennesket den gang, verken av utseende eller av natur. Det var Guds kjærlighet som kom til syne i det som ofte er kalt kronen på hans skaperverk. Alt mennesket (Adam og Eva) måtte gjøre, var å si 'ja' til Gud og livet, som han og hun hadde fått, og glede seg over det. Men dessverre sa de 'nei'.

På den sjette dagen (i Getsemane og på Golgata) da Gud gjenløste mennesket, var også alt av Guds kjærlighet og nåde. Johannes skriver at «*Jesus visste nå at alt var fullbrakt ...*» og hans siste ord før han døde, var: «*Det er fullbrakt!*» (Joh 19,28.30). Gud fullendte gjensløsningens og gjenskapelsens prosess. Alt er av Gud og hans kjærlighet til oss. Det eneste som vi kan og må gjøre, er å si 'ja' til ham – vi må ta imot Jesus Kristus som vår frelser, han som er «veien, sannheten og livet». Å si 'nei takk, dette skal jeg klare selv' eller å si 'tak, jeg skal gjøre som du ønsker, men hvis jeg ikke klarer alt, kan du gjøre resten', vil aldri være tilstrekkelig. Vi må si 'ja' til alt, både hans soning og hans rettferdighet ved sitt liv. Gud har skapt oss, og han vil gjenskape oss i sitt bilde.

På korset sonet han vår synd og skyld som han ikke hadde noen del i; og hans rettferdige liv her på jorden som vi ikke hadde noen del i, blir tilregnet oss så vi får evig liv (se 2Kor 5,21). Jesu tjeneste var total; hans nedverdiggelse ble fatal (se Fil 2,6-8; Gal 3,13). Da han ropte ut «*det er fullbrakt*», var gjensløsningens verk fullbyrdet; de frelste vil fremstå som kronen i gjenskapelsen.

Jeg avslutter med Jonathan Cahns egne ord: «*Gud tillot seg selv å bære menneskets bilde, slik at mennesket igjen kan få lov til å bære Guds bilde. Gud tillot seg selv å bære det falne menneskets bilde, slik at mennesket kan få bære bildet av den oppstandne Gud*». ■

i Se f.eks. Sal 23; Joh 3,16; 1 Joh 4,7-10, som blant de mest kjente.

ii Se bl.a. 5 Mos 6,5; 3 Mos 19,18; Matt 22,37-40.

iii Alle sitater av Jonathan Cahn er fra hans bok, *The Book of Mysteries*, s. 215.

ET INTERESSANT TIDSBILDE

RAPPORT FRA OSCAR EINARSEN, MISJONÆR I BERGEN I 1904.

Funnet og oversatt fra Review and Herald av Trygve Andersen

Norway, Bergen. Det er nå nesten et år siden jeg forlot mitt hjem i Denver og de kjære brødrene i Colorado-konferensen. Mine erfaringer gjennom denne tiden har vært mange, men vår kjære himmelske Far har tatt vare på meg, og jeg takker ham for hans gode nåde. Jeg har gjort forskjellig slags misjonsarbeid, som å selge vår litteratur, holde bibellesninger, og jeg har vært et aktivt medlem av vår misjonsforening, hvor jeg også har vært leder i en periode. Herren har velsignet mine anstrengelser, og to kjære sjeler har akseptert evangeliets kall. De har fulgt sin Herre i dåpen, og er nå blant dem som holder Guds bud. Mitt håp og tillit og tro på Gud og hans ord er sterk. "Herren er god, hans nåde varer til evig tid, og hans trofasthet fra slekt til slekt" (Sal 100,5).

Det har vært noen interessante erfaringer i forbindelse med arbeidet her i Bergen, som er mitt fødested. Pastor Clausen kom til denne byen for ti år siden. Han arbeidet hardt i to år, og som et resultat av hans arbeid ble en menighet på 27 medlemmer organisert. Så hadde de ikke noen konferensarbeider her i tre år, og på den tiden sank medlemstallet til ti, mest på grunn av emigrasjon til Amerika. Etter mye bønn sendte konferensen pastor Hansen for å arbeide her. Han delte budskapet om evangeliet her i omtrent to år, og nå er medlemstallet over 50, selv om de nå igjen har vært uten konferensarbeider i omtrent tre år. Arbeidet har vært kostbart, sett i forhold til medlemmenes finansielle situasjon. Salen som møtene til Clausen og Hansen ble holdt i, kostet mye, men brødrene har gitt av sine midler for å hjelpe til med fremgangen til Guds budskap i de ti årene som har gått. Men nå er deres

midler brukt opp, og for tiden er det en hard kamp for å samle penger til å leie en liten sal hvor brødrene kan samles en gang i uka på sabbatsdagen.

Det er bare ti igjen av de som aksepterte budskapet for ti år siden, og de har vært gjennom harde prøvelser i denne tiden. Men takk til Gud, de har stått lojalt ved sannheten om den tredje engels budskap. Den kjære bror som spesielt bar byrden med arbeidet, eier en liten melkegård omtrent to timers gange fra byen. I de ti årene som har gått, har han trofast gått til byen for å se etter at alt fungerer med møtene. Han har kommet i all slags vær, regn, snø og solskinn, ikke noe kunne holde ham borte fra møtene, og mens pastorene Clausen og Hansen arbeidet her, hadde de fire møter i uka. Denne mannen og hans kone og fire barn var alle trofaste. Nå har de to eldste barna, en sønn og en datter, dratt bort slik foreldrene ønsket det, til Skodsborg sanatorium i Danmark, for å ta utdanning som misjonsarbeidere. De trofaste foreldrene er overarbeidet. Jeg var hos dem en uke nylig, og mitt hjerte ble rørt da jeg bevitnet deres daglige overgivelse til Gud. De har ofret både sin styrke og sine midler for å hjelpe til med budskapets fremgang. Jeg ser at mine prøvelser er små sammenlignet med deres. Denne brors trofasthet kan illustreres til en viss grad med en av hans erfaringer. Han hadde for en tid siden spart litt penger for å bygge et lite hus hvor dyrene kunne gå inn når det var dårlig vær og de var for langt unna hjemmet. Han samlet steiner selv fra fjellsiden nær ved, og fikk satt opp veggene ved å legge stein på stein, uten å bruke sement. Da tiden kom for å kjøpe materialer til taket, ble misjonærens rop om penger så

Dette bildet er funnet på EGW-Estate og viser Oscar Einarsen med traktathylla som altså hang på jernbanestasjonen i Bergen, ifølge rapporten hans i *Review*.

sterkt at han ga pengene til Herrens arbeid i stedet. Noen år senere hadde Gud igjen velsignet ham slik at han igjen hadde penger til materialer til taket, men igjen ble pengene brukt til å besvare misjonærens kall om Herrens arbeid. Og til denne dag er det ikke noe tak på bygningen som skulle være et skjul for dyrene. Men vår bror og hans familie er takknemlige for at vår gode himmelske Far er deres vern mot all slags vær.

Vi trenger noe norsk litteratur for å legge i en liten pen hylle som vi har fått lov til å sette opp på jernbanestasjonen her. Den har fire seksjoner, og kan inneholde omtrent tusen ark med litteratur når den er full. Vi ville være glade hvis brødrene i Amerika kunne sende oss noen pene kopier av våre norske blader. De kan på den måten hjelpe oss å så frø av sannhet blant de åtti tusen innbyggerne

i denne byen. Vi kjøper også litteratur fra vårt forlag i Christiania, men vi har ikke tilstrekkelig med penger for å få alt det vi trenger i vårt misjonsarbeid, og vi skal alltid holde oss unna gjeld. Derfor dette kallet til dere.

Vår misjonsforening prøver også å bygge opp et bibliotek med våre gode bøker som vi ønsker å kunne låne ut til de av våre søsken som er for fattige til å kunne kjøpe bøker. Siden *Testimonies for the Church* ikke er oversatt til det norske språk, og siden noen av våre brødre her kan lese engelsk og på den måten kan oversette noe av de gode tingene som er i *Testimonies*, ville vi også sette pris på en donasjon av *Testimonies* til vår misjonsforening i Bergen. Husk arbeidet her foran nådens trone.
OSCAR EINARSEN

Kommentarer: Ved litt nettsøking finner jeg en del informasjon om Oscar Einarsen. Han var født i 1867, og dro som ung mann til Amerika, der han fikk jobb ved jernbanen. Han ble adventist i 1893 etter å ha lest noe SDA-litteratur. Han mistet samtidig jobben ved jernbanen, og startet da et lite vaskeri og senere et transportfirma på egen hånd. Han prøvde seg så som kolportør, med gode resultater, så han jobbet noen år med det, før han altså dro en tur til Norge som misjonsarbeider i 1904-1905. Etter at han kom tilbake til Amerika, ser det ut til at noe gikk galt for ham. Han ble skilt fra sin svenske kone, og gikk ut av menigheten vår. Men han startet da sin egen lille menighet, "Life-saviour Apostolic Benevolence Church", hvor han titulerer seg både som «biskop» og som «Generalkonferensformann» resten av livet. Han utgir en sang og en bok om sitt liv, som begge trykkes i store opplag og som han reiser rundt i USA og Canada og selger. Og han har nok noen tilhengere som bidrar økonomisk, så etter hvert kjøper og driver han et hjem for funksjonshemmede i Denver. Han planlegger også å starte et sanatorium i Bergen, og får samlet inn noe penger til det. Av oppslag i norske aviser i 1914 fremgår at Ole Jordal besitter en bankbok med disse pengene, og Einarsen må gå rettens vei for å få Jordal til å gi fra seg denne bankboken. Det var litt spennende lesning. ■

Per de Lange

FOLKEHELSE I MIDDELALDEREN

Tunge tider lå i luften idet legen Galenius døde i 200 e.Kr. Folkevandringer med angrep og ødeleggelser, epidemier og pest gjorde livet usikkert og farlig. Men bildet har flere sider.

ARTIKKEL NR. 4 I SERIEN OM
FOLKEHELSE-VITENSKAPENS RØTTER

ROMERRIKET

I 330 flyttet keiser Konstantin fra Roma til Bysants. Det ble begynnelsen på slutten for Vest-Romerriket. Indre oppløsning og overfall fra hunnere, gotere og andre ødela det meste – inklusive vannledningene. Romas hegemoni var borte – også innen folkehelse. Først i 776 kom et tegn til bedring idet pave Adrian I tok over det sivile ansvaret i Roma.

I Øst-Romerriket var bildet bedre. Bysants ble til Konstantinopel, med sentralstyring og god økonomi. Invasjonene uteble her – inntil videre. Folkehelsearven fra Hellas og Roma, med både medisinsk bibliotek og utdanning, slo nye røtter. Moderne forskning er blitt stadig mer fascinert over samtidens brede geografiske, etnologiske, politiske, kulturelle, religiøse og medisinske bilde.

KIRKENS FUNKSJON

Helseproblemer og sykdom ble helst løst med magi og religiøse termer, forteller historikeren George Rosen. Sykdom var syndestraff, kombinert med djevelbesettelse og hekseri, ble det hevdet. Helsevitere som Hippokrates og Galenius ble satt til side til fordel for helgener, besvergelses og healing. Det måtte ikke tukles med det hellige livet. Sykdommen satt i kroppen, men frelsen angikk sjelen og dens mulighet til å slippe fri desto tidligere.

Kirken var imidlertid ikke ensartet. Ved siden av frelsesbudskapet vektla de kristne også gode

gjerninger, slik som ansvar for reisende, fattige, gamle og syke. I klostrene fikk slike mennesker bo i egne bygninger, hospitser, en forløper for hospitalene, men uten legetjeneste. Legetjenesten ble imidlertid også gjenoppdaget i klostrene, takket være Cassiodorus og Benedikt, grunnleggere av hver sin munkeorden med egne klostre. På tross av kirkens syn valgte de å ta vare på antikkens medisinske dokumenter og fremme studiet av dem. Det ble rom for hygiene, sunn mat, latriner, varmelegg, ventilasjon og andre folkehelse tiltak.

Interessant er det at legene også fikk være prester. Men legene som ikke var teologer, savnet anerkjennelse og tillit; de var jo bare 'lekmannsleger'. En annen finurlighet er debatten rundt klosterhospitalene som kom på 1200-tallet. Det ble hevdet at pasientene forstyrret munkenes bønner og meditasjon. Noen klostre ble derfor tømt for pasienter etter en tid.

BYENE

Middelalderens byer kunne være romerske, med plan og system, eller bare tilfeldige veikryss. Mange ble overbefolket, med dårlige hygiene- og sanitærfunksjoner. I Berlin var det til tider så mye gateavfall at prester ikke rakk fram til sine kirkeavtaler og magistrater ikke nådde sine byrådsmøter. Men nøden gav etter hvert byutvikling med lover og systemer. Ren vannforsyning var en romersk bytradisjon, mens andre måtte starte opp på nytt, slik som i Kairo, Dublin, Basel og Southampton.

FOTO: ISTOCK.COM / SURKOVDMITRI

Det ble et æresansvar å passe på vannsystemet, ofte med en høytidelig embetsed for oppgaven.

MATSIKKERHET

Markedsplassen stod sentralt i middelalderbyene, med alt fra omsetning av varer til politikk, religion og kunst. En rekke matbaserte forgiftninger, sykdommer og epidemier hadde derfor sine utspring nettopp på markedsplassen. Tidlig kom det regelverk om hygiene og renhold for ulike varer, slik som kjøtt- og benrester. Trygge avfallsplasser ble åpnet i trygg avstand fra markeder og bosteder. Forløperen for datomerking var i gang. I Basel måtte usolgt fisk merkes som annenrangs neste dag. I Firenze fikk man ikke selge kjøtt på mandag som også hadde vært til salgs på lørdag.

OFFENTLIGE HELSETJENESTER

Middelaldersamfunnet manglet en offentlig helseadministrasjon, men hadde en rekke funksjoner innen helse, sikkerhet og miljø. Ansvaret lå i bystyret eller i den kirkelige ledelse, med egne tjenestemenn for gaterenhold og sanitæranlegg, fiskemarked og kjøttmarked, bakeri og apotek, og ikke minst vanntilførselen. Tjenestemennene hadde lite helsefaglig bakgrunn, skjønt dette endret seg mot slutten av middelalderen.

Legetjenesten var til å begynne med knyttet til prestetjenesten, slik at legen kunne få sin lønn av kirken. Ingen fikk ta imot egenandel fra pasientene. 'Lekmannslegene' kom sterkere mot slutten av middelalderen, med egne laug, godkjenning og avlønningssystem etter faste takster. Differensiering mellom leger og kirurger oppstod som en samti-

dig finurlighet. Legene holdt seg til antikkens tradisjoner med diagnose og medikamenter og gjorde krav på en høyere faglig status enn kirurgene. Sistnevnte var bare som håndverkere å regne, utdannet med læretid hos en mester i faget. I tillegg hadde man en rik blanding av alternative behandlere.

Hospitaler og hospitser utviklet seg basert på altruistiske idealer i det kristne Vest-Europa og i det islamske Østen. Datidens fremste kristne bygg, Sofia-kirken i Konstantinopel, som senere ble Sofia-moskeen, hadde et større gatekjøkken i bakgaten med gratis mat for de som sultet. Allerede på Justinians tid startet man med egne hospitaler og pleiehjem. Fremst blant disse er et imponerende hospital i Konstantinopel, Kristus Pantokrator Xenon, med inngrep og behandling organisert som i et moderne hospital.

I Østen stod kalifene for utviklingen, slik som Harun-al-Rashids hospital i Bagdad på 800-talet. Innen de neste par århundrene fikk man minst 34 islamske hospitaler, vel utviklet med både pleiere og leger, apotek og urtehager, samt egne avdelinger for ulike sykdomsgrupper for menn og kvinner.

Hospitalene i de vestlige områdene i Europa var som B-hospitaler å regne. Munkene, som stod for utviklingen, fokuserte på tre funksjoner: hospitalet, apoteket og urtehagen. På 1100-tallet tok kirken et initiativ sentralt med å grunnlegge Hellig Ånd-hospitalet i Montpellier, senere et system for hele Europa. Etter hvert tok de større byene også initiativ. England hadde mer enn 750 hospitaler på 1200-tallet, med 217 for de spedalske. Paris hadde 40 hospitaler og 40 lepresarier.

>>

>> **KONKLUSJON**

I utgangspunktet hadde folkehelsen trange kår i middelalderen. Men behovene skapte muligheter og initiativ. Islam har mye av æren for å ta vare på antikkens lærdom og videreutvikle den. Den kristne kirke startet svakt, med svermeriske holdninger, men kom sterkere med etter hvert. Godtfolks helseinteresse var også voksende, ikke minst fordi man hadde tunge og farlige hverdager.

Til stor hjelp var en rekke helsebøker som ble publisert i sen-middelalderen. De var bygget på antikkens medisinske litteratur, men kom i spennende utgaver og anvendelser. Salerno-rådene på 1100-tallet ble utgitt både på tysk, engelsk og italiensk og var skrevet på versform. Man var særlig opptatt av hygiene og søvn, men også moderasjon i mat og alkoholholdig drikke – alt bygget på samtidens teorier om kroppens humorale væsker. Badene var meget populære. De ble kulturelle sentere for felleskap og festing, til tider med innslag av promiskuitet. Mange så en sammenheng mellom kirkelige advarsler og syfilisepidemien som omsider avsluttet mye av badetradisjonene fra Roma.

Folkehelsen i middelalderen satt derfor igjen med en rekke gevinster på tross av de mørke tidsrammene. Systemer for vann- og sanitæranlegg ble videreført. Hospitaltjenester kom inn i fastere former. Nye samfunnsmedisinske metoder som isolat og karantene, matkontroll og renhold kom som en nyttig følge av de store epidemiene. De ble et viktig fundament for videreutviklingen i løpet av de neste par hundre årene, da Sebastian Kneipps grovbrød, badesanatoriene og helsekosten slo an. Nye tider var på trappene – med bl.a. adventistene og legen John H. Kellogg. Araberne fant også sine bidrag for folkehelsen, idet de overtok det Øst-romerske riket på 1500-tallet. I tillegg imponerer toleransen i en tid da Vest-Europa slet under inkvisisjon og forfølgelser. Alle fikk studere og forske i det akademiske systemet, både kristne, jøder, persere og syrere. Noe nytt var i emning, basert på gamle fakta og prinsipper innen folkehelse og medisin. ■

TORBJØRNS BIBELQUIZ

AV TORBJØRN HALVORSEN
(SVARENE STÅR PÅ SIDE 14)

- 1 Hvor mange slektsledd er det mellom Abraham og David?
- 2 Hvem var konge i Judea da Jesus ble født?
- 3 Hvilken påkledning hadde Johannes døperen? Ta med alt.
- 4 Hvem var de to første disiplene til Jesus?
- 5 Hvordan lyder begynnelsen på denne saligprisningen:, for de skal se Gud?
- 6 Hvor oppfordrer Jesus oss til å gå når vi skal be?
- 7 Hvordan er porten og veien som fører til livet?
- 8 I hvilken by var det at en offiser kom til Jesus og ba om hjelp for sin tjener?
- 9 Hva heter disippelen som jobbet som tollar?
- 10 Hvilken disippel er det som mangler her, Peter, Andreas, Jakob, Johannes, Filip, Bartolomeus, Tomas, Matteus, Jakob sønn av Alfeus, Taddeus, Judas Iskariot?

Ror du eller seiler du?

.....
 Av Anna Nelson, hentet fra Advent-ungdom nr. 7 1950.

Så vidt jeg kan finne ut var Anna Nelson kona til pastor P.G. Nelson, på denne tiden leder for Vest-nordisk union.

Ord som livsvandring, pilegrimsvandring, livsseilas, livsbåt, både den individuelle og den vi alle sammen befinner oss i på livets hav, er vel kjente billedlige uttrykk for den kristnes liv fra vuggen til graven. Vi finner disse uttrykkene i tallrike sanger: «Jeg er en fremmed, jeg er en pilgrim», «På jorden, på jorden er ikke mitt hjem», «Jesus Frelser, før min båt», «Jeg seiler frem over livets hav», «Kom og syng en sang», for å nevne noen av de best kjente. I den gamle pionersangen: «Vi er reisende på havet» er det både flukt og fart over beskrivelsen av alt det vi har lagt bak oss, og reisen videre fram «langs Romas kyst».

Sinnbilledlig er det bare to fremkomstmidler på veien fra jorden til himmelen, nemlig vandringen med staven i hånden på en knudret og trang vei – «Jeg tager min kjepp og min stav da i tro og vandrer i dalen hernede» – og seilassen på et opprørt og farefullt hav. Symbolikken tillater ikke at en kjører på noen måte på den trange veien. Den slags hører til fortapelsens autostrada. Bildet av en bil full av leende og sorgløse mennesker som går i susende fart mot avgrunnen, er vel kjent.

Det er ikke først og fremst et spørsmål om farten, enten vi nå ror eller seiler, men i større grad om den stillingen vi inntar under seilassen. Den svenske teologen Torsten Usander har skildret den siden av saken på en ypperlig måte: «En roer sitter baklengs og ser på den veien han har tilbakelagt. En seiler speider fremover mot det ukjente. Vi har ikke tid til å være åndelige roere på livets osean. Og det er ikke nyttig. Men det kan være fristende behagelig somme tider. En ting har lyktes for meg. Og så går jeg og sutter på minnet som på en kara-

mell i stedet for å omsette gleden og takknemligheten i den nye dags oppgave. Akkurat det samme kan skje med åndelige erfaringer. En kan slå seg til ro med den en alt har oppnådd, og være tilfreds med det. Men den kristne som ikke er hellig utilfreds, han er søvnig.»

Vi er mer eller mindre tilbøyelige til å bevege oss baklengs, enten det nå er for å fordype oss i søte erfaringer om egne bedrifter, resultater vi har oppnådd, anledninger hvor vi har gjort oss fordelaktig bemerket – eller kanskje det stikk motsatte. Vi ser på strekningen vi har gått, og stirrer mismodig på feil vi har begått, på forsømte anledninger, på steder vi har satt båten på grunn, og en mangfoldighet av andre ting som kan gjøre en mismodig, og vi har lyst til å legge inn årene. Vi minnes egenkjærlige handlinger som ikke lar seg bortforklare

>>

>> eller pynte på, og som smaker av alt annet enn søte karameller. Og så er det det som vi slett ikke burde besvære oss med, men som ikke desto mindre undertiden nager aller mest: andres forsyndelser mot oss, antatte og virkelige forurettelser, fornærmelser, urettferdige beskyldninger – kort sagt: alle de fortredeligheter som kan møte oss på livsseilasen og gjøre oss bitre og mistroiske, og som graver furer i sinnet som ringene på en grammofoonplate. I disse furene løper tankene rundt og rundt.

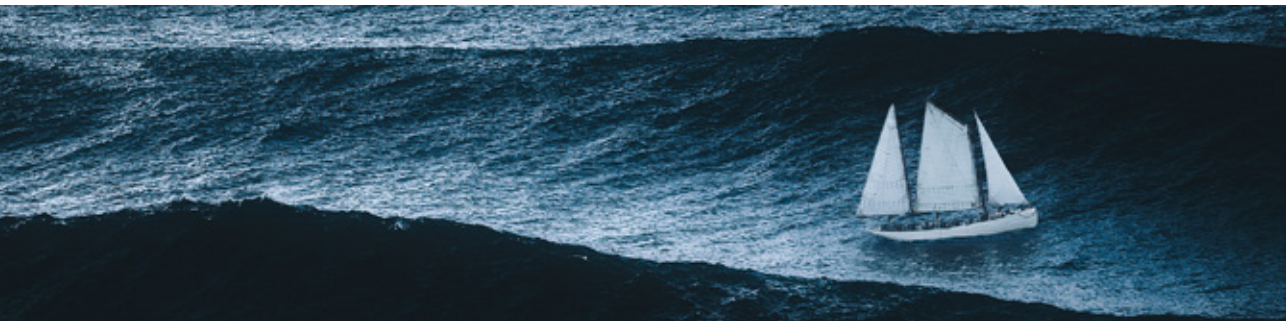
Hvis vi har det på den måten, da ror vi, og da er det på tide å få skiftet om fra årer til seil og bli plassert med ansiktet vendt mot målet og med ryggen mot det som er bak, og som er best å glemme, og så beholde så meget i erindringen som er nødvendig for å kunne manøvrere bedre i framtiden. Da følger vi også bokstavelig Guds ords anvisning til oss: «Men ett gjør jeg: idet jeg glemmer det som er bak, og strekker meg ut etter det som er foran, jager jeg mot målet, til den seierspris som Gud har kalt oss til der ovenfra i Kristus Jesus» (Fil 3,14).

Men ferden mot målet må aldri bli ensidig eller egoistisk. Vi har mange som reiser med oss, som

stevner mot samme havn, mange som trenger en hjelpende hånd underveis. Det er jo det paradoksale med veien mot himmelen, enten en seiler eller går på den, at jo flere en hjelper til å nå målet, desto sikrere er en på å nå det selv.

Biskop Berggrav skriver i sin bok fra de årene han var fengselsprest, om den betydningen et oppmuntrende ord eller bare et hjertelig håndtrykk kan ha for et menneske. Han henviser til at skip som passerer hverandre på havet, alltid hilser med flagget, og han spør om ikke vi, som er på reise mot den himmelske havn, burde gi hverandre den oppmuntringen som kan ligge i et nikk, et smil, et håndtrykk. Ofte trengs det ikke mer for å sende en frisk luftning inn i et slapt seil og hjelpe et medmenneske til å sette kursen framover igjen.

I militærspåket er det visst noe som heter hilseplikt – bestemmelser om når en har plikt til å hilse og når ikke. En kristen har alltid hilseplikt. Han må aldri se forbi, tvers gjennom eller over noen av sine «medseilere», men han må alltid, selv uten ord, ved sitt varme smil og sitt blikk si: «Godt mot! Snart når vi vårt mål, det skjønne Edenhjem.»

ILLUSTRASJON: ISTOCK.COM/MIMADEO

QUIZ-svar

• **Svar 1: 14.** Altså er det i alt fjorten slektsledd fra Abraham til David (Matt 1,17). • **Svar 2: Herodes.** Da Jesus var født i Betlehem i Judea, på den tiden Herodes var konge, (Matt 2,1). • **Svar 3: Kappe av kamelhår og et lærbelte om livet.** Johannes hadde en kappe av kamelhår og et lærbelte om livet (Matt 3,4). • **Svar 4: Peter og Andreas.** Simon, som kalles Peter, og hans bror Andreas ... (Matt 4,18). • **Svar 5: Salige er de rene av hjertet.** Salige er de rene av hjertet, for de skal se Gud (Matt 5,8). • **Svar 6: Men når du ber, skal du gå inn i rommet ditt og lukke døren.** Men når du ber, skal du gå inn i rommet ditt og lukke døren og be til din Far som er i det skjulte. Og din Far, som ser i det skjulte, skal lønne deg (Matt 6,6). • **Svar 7: Trang er porten og smal er veien.** Men trang er den porten og smal er den veien som fører til livet, og få er de som finner den (Matt 7,14). • **Svar 8: Kapernaum.** Da Jesus gikk inn i Kapernaum, kom en offiser til ham og ba om hjelp (Matt 8,5). • **Svar 9: Matteus** Derfra gikk Jesus videre og fikk se en mann som satt på tollboden. Han het Matteus. Jesus sa til ham: «Følg meg!» Og han reiste seg og fulgte ham (Matt 9,9). • **Svar 10: Simon Kananeos.** Dette er navnene på de tolv apostlene: Først Simon, som kalles Peter, så hans bror Andreas, Jakob, sønn av Sebedeus, og hans bror Johannes, Filip og Bartolomeus, Tomas og tollereren Matteus, Jakob, sønn av Alfeus, og Taddeus, Simon Kananeos og Judas Iskariot, han som forrådte ham (Matt 10,2-4).

SENIORFORENINGENS HØSTTREFF OG ÅRSMØTE/GENERALFORSAMLING

MOSS ADVENTISTKIRKE 17. OKTOBER KL 11.00

Vi inviterer til hyggelig samvær, med allsang, foredrag og vegetarisk lunsj.

Foreningens årsmøte med valg av styre, vil bli avholdt.

Taler: Willy Aronsen

Påmelding innen 8. oktober til Finn Møller Nielsen, tlf. 994 49 714,
epost: finn.moller.nielsen@hadeland-energi.net

Pris kr 200 pr deltager. Beløpet sendes til Seniorforeningens konto: 3000 26 41867

Sted: Moss Adventistkirke, Helgerødgaten 55, Jeløya, 1515 Moss

Det planlegges å strømmen møtene på Youtube. Se etter link på hjemmesiden vår.

Oppdatert informasjon vil ligge på vår hjemmeside:
<https://sdasenor.no>

Senioren

Organ for

SYVENDEGAS ADVENTISTKIRKENS SENIORFORENING

Adresse: Postboks 124
3529 Røyse

Bank: 3000 26 41867

Org.nr: 997 229 231

Nett: www.sdasenor.no

Leder

FINN MØLLER NIELSEN

Helgerødv. 106A, 3233 Sandefjord

Telefon 992 49 714

finn.moller.nielsen@hebb.no

Sekretær

KNUT STØRKERSEN

Magasinveien 3, 3330 Skotselv,

Telefon 911 88 585

knuthst@gmail.com

Kasserer

LEONARD LØVOLL

Langøyvegen 13, 6014 Ålesund

Telefon 91649500

leonard@lovoll.no

Redaktør for *Senioren*

OVE BERNTSEN

Øvre Grøndokkvei 35, 3531 Krokkleiva

Telefon 41223217

oselme-b@online.no

Senioren kommer ut fire ganger i året og sendes til alle medlemmer av SDA Seniorforening. Medlemskap tegnes ved å sende kr 200 til bankkonto nummer 3000 26 41867.

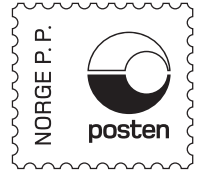
Gaver til bladet eller Seniorforeningens aktiviteter, sendes også til konto 3000 26 41867. Mange takk!

Oppsigelse av medlemskap gjøres via sekretæren.

Tips, artikler og bildestoff til bladet sendes redaktøren.

FOTO: TRYGVE LYDERSEN / ADVENTIST MEDIA EXCHANGE

Returadresse
Senioren
Knut Størkersen
Magasinveien 3
3330 Skotselv

Det er et land...

Det er et land som lyser for vårt øye
når mørket senker seg på stien hvor vi går.
Ved tanken på det landet mot og kraft vi får,
og sinnet løftes opp imot det høye.
Vi glemmer kamp og strid og sorg og møye
og hjertesår.

Det er et land som stiller all vår lengsel.
Der får vi alt som vi må bittert savne her,
hvor kampen er så tung og veien trang og svær,
med skjulte snarer og med høye stengsel.
Nei, ingen lidelse og sorg og trengsel
vil finnes der.

Det er et land hvor synd og død må flykte
der finnes ingen sørgende og ingen grav.
Hver tåre i vårt øye tørrer Jesus av,
og aldri mer behøver vi å frykte,
for Herren selv for oss er lys og lykte
og støttestav.

Det er et land med evig fryd og glede
og fred og hvile for vårt hjerte, sinn og sans.
Når der vi lever trygt i Herrens nærhets glans,
for Jesus selv er hos sitt folk til stede,
og vi er hans.

Og dette landet all min tanke eier,
dit stunder jeg med all min unge reiselyst.
Alt skimter jeg langt borte lengselens kyst.
Mot dette målet går min ungdoms veier,
dit skal jeg nå, når jeg har vunnet seier
i livets dyst.

Av Margit Weiergang Strøm Heppenstall